

Simó Márton

Két könyv az Örmény Klubban

A székelyudvarhelyi Magyar-Örmény Kulturális Egyesület által működtetett Örmény Klub igen gyakran szervez emlékezetes programokat.

Luca napján is ilyen rendkívüli estet tartottak. Bodurján János zenetanár, a Palló Imre Zene- és Képzőművészeti Szakközépiskola igazgatója, nagybátyja, néhai Bodurian Magardici János örmény katolikus pap Vörös Hold című kötetét dolgozta át és adta ki újra, Szálasy Ferenc nyugalmazott bankhivatalnok és vállalkozó pedig, aki mindössze tíz éve ír, ötödik önálló kötetét tette le az olvasó asztalára.

A Bodurján (Bodurian) család kálváriája 1915 áprilisában kezdődött, amikor a török hatóságok kitelepítés ürügyén sivatagos vidékekre kényszerítették az örmény civil lakosságot, ahol gyakorlatilag magukra hagyták őket – több százezer áldozatról van szó –, akik aztán a következő hetekben-hónapokban az éhínség és a betegségek következtében pusztultak el. Törökországban egykor kétmillió örmény élt. Volt ugyan egy jelentős diaszpórájuk Konstantinápolyban és környékén, de nagyobb tömbben Kelet-Anatóliában éltek. A mai Örményország tulajdonképpen önmagával határos, szent hegyük, az Ararat is ma török területen található. Mivel az örmények – akik az egyik legősibb államilag is elismert keresztény egyházzal rendelkeznek – Európa és Ázsia találkozásánál élnek, folyamatosan harcban álltak az átvonuló népekkel, illetve a legkülönbözőbb kultúrákkal. Az örmények vándorlása jórészt ebből az állandó bizonytalanságból és a kereskedőszellemből fakadt. Első közösségeik már a 14-15. században feltűntek Moldvában, majd onnan

Erdélybe telepedtek át. Erdélyi közösségeik is több száz évesek. A Bodurian család is sikeresen asszimilálódott, Erdélyben, Székelyföldön a magyar identitást választotta. Az örmény plébános írásai éppen ebből a szempontból vizsgálva a legizgalmasabbak, hiszen szó esik benne arról a folyamatról, amikor meg-megszakad, majd a történelmi töréspontok mentén (első világháború) ismét kiújul a moldvai ággal való kapcsolattartás, amelyben immár nem a nyelv, hanem a családi ereklyék és a vallási hagyományok által villan fel bennük az örmény öntudat utolsó szikrája.

Ebben a beilleszkedési folyamatban látni, hogy a moldvai környezetben megmaradók új hazájukhoz olyan hűséggel ragaszkodnak, mint a kisebbségi sorba kényszerülő erdélyi véreik, akik immár magyar-örményekként osztoznak a mi sorsunkban 1918 után. Jó lett volna ilyen szempontok szerint gondozni a szöveget, és tüdősebb lett volna részletekre kitérő elő- vagy utószóval is el látni, hogy könnyebben tájékozódhasson az időben és földrajzilag távolabb tartózkodó, késői olvasó.

Szálasy Ferenc A székely havasok kincse című több műfajú könyvében azt a mesélő-kedvét látjuk viszont, amelyet korábbi munkáiban már megismerhettünk. Az a székely világ villan fel, amelyet zsenge gyermekkorától, a múlt század harmincas éveitől kezdődően láthatott maga körül, azok az élmények képezik egyik-másik történetének szövetét, amelyeket később tapasztalt meg az udvarhelyszéki barangolások során. Tagadhatatlan, hogy Sütő András emléke és hatása is jelenlevő, hiszen Sikaszóban vilaszomszédok voltak, számtalan közös be-

szelgetés, téma lappangott Szálasyban, aki aztán „igazi” nyugalomba vonulása, az íróbarát halála után ébredt rá arra, hogy ez az élményréteg írott formában is papírra kívánkozik. A míves novellák és elbeszélések mellett igen érdekes a szénégetőkkel készített riport. Olyan szegmensét fedezte fel a mai székely valóságnak, amelyért a homoródalmási és a lövétei határ legel-

dugottabb zugaiba kellett elmenni. Szálasy Ferenc nyolcvanévesen is értő szemmel és füllel jár a világban. Figyel, jegyzetel, értelmez és következtet. Azt nyilatkozta a minap, hogy van mondanivalója bőven, s azt egy következő regény keretei közt készülni majd közreadni. Jó egészséget, sok olvasást és jó találkozást a következő könyvvel!
(*Udvarhelyi Híradó – 2013. dec. 16.*)



Gross Arnold képeit saját tanárai is megvették

A II. kerületben élő, világszerte elismert művész képeiből 84. születésnapja alkalmából a Gellért Fürdőben, valamint egy belvárosi kávézóban nyílt kiállítás. Gross Arnold gyerekkoráról, művészetéről és szenvedélyeiről mesélt lapunknak.

Gross Arnold életvidám, restaurátori aprólékossággal készített képeibe könnyű beleszeretni. Rézkarcaiban minden benne van, ami az ember szívét jókedvre hangolja: az örömszínei, a gyerekkort idéző kedves játékok, álomszerű tájak repülő csodalényekkel, nagyvárosi bérházak apró díszítésekkel megfestve, titkos mesélő kertek.



gozik. Egy-két művet minden évben megalkot, legutóbb például egy karácsonyi témájú képet készített.

Már fiatal korában is sokan vették a képeit – igaz, akkor még fillérekért. Gross Arnold büszkén mesélte, hogy a tanárai is vásároltak tőle. Képei bejárták a nagyvilágot, Ma-

gyarországon kívül Los Angelesből Londonon át Bombay-ig kiállították az alkotásait. A művész mesélt szenvedélyéről is. Lelkes madártartó és megszállott játékgyűjtő. Régebben különleges madarai is volta, például kakaduja, most pintyet tart. Gyerekkora óta gyűjti a vonatokat, van köztük olyan nem mindennapi típus is, amely néhány milliméteres sínen közlekedik.

Játékmozdonyait nagyon szereti, nem véletlen, hogy sok képének főszereplői.

NZSA

(*Budai Polgár 2013/23 – december 9.*)